

Ersättningsnämnden för olycksfallsärenden (Efo) är ett lagstadgat organ med uppgift att främja enhetlighet i ersättningspraxisen enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar genom att meddela allmänna anvisningar och lämna yttranden. Verksamheten vid ersättningsnämnden för olycksfallsärenden regleras i 123 §, 261 § och 29 kap. i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (459/2015), i statsrådets förordning om ersättningsnämnden för olycksfallsärenden (1468/2015) och i social- och hälsovårdsministeriets förordning om begäran om yttrande från ersättningsnämnden för olycksfallsärenden (1568/2015).

Ersättning för besök på distansmottagning vid arbetsolyckor och yrkessjukdomar

Sjukvård som ersätts enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (OlyL) ges både som när- och distansmottagning. Enligt SHM:s [riktlinje](#) 28.10.2015 likställs hälso- och sjukvårdstjänster på distans med traditionella besök på mottagning. Ministeriet har i sitt [meddelande](#) i ärendet konstaterat att en yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvård som tillhandahåller tjänster på distans noggrant ska bedöma om tjänsten som erbjuds är lämplig att genomföra på distans. Dessutom ska lämpligheten i tjänsten bedömas separat för varje patient. Vid behov ska patienten hänvisas till en närmottagning.

I princip ska sjukvård som ges på distansmottagning vid en arbetsolycka eller yrkessjukdom ersättas enligt samma principer som vid sjukvård som ges på närmottagning (se Valvira, [Distanstjänster inom hälso- och sjukvården](#)). Videomottagning är en form av distansmottagning och på den tillämpas samma principer som på andra distansmottagningar.

En beskrivning av tillståndet i skadan eller sjukdomen som ska ersättas och av de begränsningar som den orsakar, och som grundas på undersökningar och observationer som läkaren gör vid en arbetsolycka och yrkesjukdom, är emellertid ofta nödvändig vid bedömning av rätten till ersättning. Ett centralt element i den här typen av försäkring är också en bedömning av orsakssamband. En förutsättning för ersättning vid ett skadefall är ett sannolikt medicinskt orsakssamband mellan olycksfallet och skadan eller sjukdomen. Vid bedömning av orsakssambandet beaktas särskilt medicinska fynd och observationer, sättet som skadan uppkom på samt tidigare skador och sjukdomar (TyTAL 16 §).

Eftersom läkarens möjligheter att observera och undersöka en skada eller sjukdom är mycket begränsade vid en distansmottagning, kräver ett avgörande i frågan i de flesta situationer att den försäkrade besöker en närmottagning. Därför är distansmottagningar lämpliga vid skadefall som ersätts enligt OlyL främst i situationer där det inte finns något verkligt behov av en ny fysisk undersökning eller där man inte bedömer ett medicinskt orsakssamband mellan skadan och olyckan. Dessa situationer beskrivs närmare i punkt 3.

Besöken på distansmottagning har ökat under de senaste åren och allt fler besök har genomförts på distans även i situationer där man bedömer det medicinska orsakssambandet mellan till exempel långvarig arbetsförmåga och en olycka eller yrkessjukdom.

För handläggning av ersättning vid en arbetsolycka eller yrkessjukdom skickas som princip anteckningar i journalhandlingar vid läkarbesök. Om man upprättar läkarintyg och utlåtanden för förmåner ska mottagningen ske i enlighet med goda principer för distansmottagning, om intyget eller utlåtandet upprättas på basis av besöket på distansmottagning. Läkaren som

skriver utlåtandet bedömer i första hand om han/hon har tillräcklig information tillgänglig för att skriva utlåtandet. Ett omsorgsfullt upprättat medicinskt utlåtande minskar behovet av ytterligare utredningar och påskyndar hanteringen av skadeärendet. Läkarutlåtande som grundas på distansmottagning omfattas av samma krav på information och kvalitet som ett utlåtande vid närmottagning.

I sista hand bedömer försäkringsbolaget om anteckningarna i journalhandlingarna eller utlåtandet, vilka grundas på besök på distansmottagning, är tillräckliga för exempelvis bedömning av arbetsoförmåga eller om ett nytt besök på närmottagning behövs för att avgöra ärendet. Om försäkringsbolaget anser att ärendet inte kan avgöras på basis av anteckningar vid besök på distansmottagning kan försäkringsbolaget kräva att den försäkrade besöker en närmottagning (TyTAL 132 §, 42 § och 44–45 §). Även om ett besök på närmottagning krävs, ersätts också besök på distansmottagning som sjukvård eller undersökningskostnad.

I följande eftersträvas att beskriva situationer där försäkringsbolaget särskilt ska fästa uppmärksamhet vid att det finns anteckningar om skadans eller sjukdomens tillstånd och fynd från besöket på närmottagning.

1. Första besöket efter olycka

I händelse av en olycka är anteckningar i journalhandlingar vid det första läkarbesöket en viktig informationskälla i bedömningen av orsakssambandet mellan olyckan och skadan eller sjukdomen. Därför bör det första besöket efter olyckan i princip vara ett besök hos läkare på en närmottagning. När det gäller en mindre skada kan ett besök hos sjukskötare på en närmottagning anses vara tillräckligt.

I situationer där det inte är möjligt att komma till en närmottagning omedelbart efter en olycka, och prehospital akutsjukvård ordnas på distans, ska dock ett besök på närmottagning ske inom några dagar efter olyckan, om olyckan orsakar flera dagars arbetsförmåga. Vid ett besök på närmottagning har läkaren större möjligheter att göra objektiva observationer och undersökningar som har betydelse för bedömning av orsakssamband samt att anteckna fynd och beskrivning av tillstånd efter sina egna observationer, jämfört med ett besök på distansmottagning.

I praktiken har det visat sig att det kan vara svårt att omedelbart få en mottagningstid på närmottagning hos en tjänsteleverantör inom företagshälsovård eller inom offentlig hälso- och sjukvård. Försäkringsbolag ska i sin kommunikation till försäkringstagare och aktörer inom hälso- och sjukvård framhäva att distansmottagning är otillräcklig i händelse av en olycka och som princip krävs ett närbesök hos läkare.

2. Långvarig eller permanent arbetsförmåga

Förutsättningen för ersättning av inkomstförlust är att den försäkrade inte kan utföra sitt arbete helt eller delvis på grund av skadan. Bedömning av detta kräver information om begränsningar som skadan orsakar samt bedömning av det medicinska orsakssambandet mellan arbetsförmågan och skadan, då det är av största vikt att få en täckande och tillförlitlig beskrivning av tillståndet.

Orsakssambandet är inte entydigt, och därför är en beskrivning av det rådande tillståndet, som grundas på en objektiv undersökning, den viktigaste informationen som ska förmedlas till försäkringsbolaget. Särskilt vid bedömning av lång arbetsförmåga eller permanent olycksfallspension måste man överväga vilken andel skadefallet har i en konstaterad skada eller sjukdom. Vid långvarig arbetsförmåga eller i sviterna av skador kräver en

tillförlitlig uppdaterad beskrivning av det aktuella tillståndet inklusive fynd, ofta en fysisk undersökning av den försäkrade.

Även en bedömning av fortsättningen på långa perioder av arbetsförmåga kräver att försäkringsbolaget har tillgång till en objektiv färsk beskrivning av tillståndet. I sådana situationer ska den försäkrade huvudsakligen hänvisas till en närmottagning, så att man får en beskrivning av tillståndet, som grundas på en undersökning som utförts på mottagning. Vid handläggning av ersättning är det också bra att uppmärksamma situationer där man skriver flera korta perioder av arbetsförmåga för den skadade personen, vilka baseras på distansmottagningar. När hela perioden av arbetsförmåga förlängs finns det i allmänhet skäl att hänvisa den skadade till en närmottagning. På samma sätt ska man agera i en situation där den så kallade normala läkningstiden för en skada eller sjukdom snart överskrids eller har överskridits.

Behovet av närmottagning ska alltid bedömas individuellt och från fall till fall. Bedömningen kräver en förståelse av helheten och är en del av den övergripande bedömningen av fallet. Till exempel i situationer där det redan finns flera besök som nyligen gjorts på närmottagning hos läkare eller annan vårdpersonal och täckande utlåtanden av dessa, kan ett besök som krävs för sammanfattning och slutsatser av alla undersökningar och utlåtanden genomföras som distansmottagning.

3. Ersättning av sjukvård på distans

Sjukvårdsrelaterade tjänster på distans av tjänsteleverantörer inom hälso- och sjukvård blir allt oftare den skadades kontaktkanal vid bedömning av sjukvård och vårdbehov som ett skadefall kräver i olika skeden i enlighet med OlyL. Sjukvård i enlighet med OlyL omfattar prehospital akutsjukvård, undersökning, diagnos och behandling av en skada eller en sjukdom, som en läkare eller en

tandläkare utför eller ordinerar eller som någon annan legitimerad yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården eller en person med rätt att utföra en uppgift som hör till en yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården utför på basis av sina befogenheter (TyTAL § 37). OlyL specificerar inte i detalj i vilken utsträckning olika kontakter på distans är jämförbara med närmottagningar. Generellt kan man konstatera att inget besök i samband med en skada vid olycka eller en yrkessjukdom är lämplig att genomföras på distans om sjukvård eller bedömning av vårdbehov kräver en fysisk undersökning av den försäkrade. Vid varje besök ska en yrkesutbildad person bedöma individuellt om patienten är lämplig för vård eller bedömning på distans. Samma bedömning ska göras vid handläggningen av ersättningsärendet, och vid behov ska försäkringsbolaget hänvisa den försäkrade till en närmottagning.

Typisk sjukvård på distans som ska ersättas är bland annat kontakter som gäller tolkning av resultaten av undersökningar som har utförts på grund av en olycka och fortsatt vård som eventuellt överenskommits på basis av dem. Sjukvård som ersätts omfattar även kontakter på distans i samband med ordination och förnyelse av läkemedel som ersätts som nödvändig behandling av skada eller sjukdom.

Specialundersökningar, såsom magnetresonanstomografi (MRT), elektroneuromyografi (ENMG) och undersökningar som likställs med dessa kräver bedömning på en närmottagning och dessa bör inte beviljas betalningsförbindelser som endast grundas på en sjukvårdsrelaterad bedömning på distans. Även hänvisning till medicinsk rehabilitering bör grundas på en bedömning på en närmottagning.

I händelse av en olycka kan den försäkrade först kontakta sin arbetsgivares leverantör av företagshälsovård, trots att man i händelse av en arbetsolycka

också kan uppsöka vård på annat håll, hos en aktör inom offentlig eller privat hälso- och sjukvård. Företagshälsovårdens innehåll regleras i [lagen om företagshälsovård](#). De flesta av tjänsterna inom företagshälsovård ordnas av privata tjänsteleverantörer inom hälso- och sjukvård, vilka har tillgång till mångsidiga digitala tjänster som kan vara avgiftsbelagda exempelvis som en del av servicepaketet för företagshälsovård.

I företagshälsovårdens tjänster och avgifterna för dem är det fråga om ett avtal mellan arbetsgivaren och tjänsteleverantören av företagshälsovård. Avgifter för sjukvård som ingår i avtalet om företagshälsovård tas inte ut av arbetstagaren.

Om det gäller en arbetsolycka ska sjukvården som krävs ersättas i enlighet med lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, och det är inte fråga om företagshälsovård som föreskrivs i lagen om företagshälsovård. Avgifter som grundas på avtalet mellan arbetsgivaren och tjänsteleverantören av företagshälsovård ersätts således inte av arbetsolycksfalls- och yrkessjukdomsförsäkringen, utan ersättningen för sjukvård fastställs i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar. Med andra ord, även om den försäkrade har sökt sig till sjukvård vid arbetsolycka som kund inom företagshälsovård, ersätts den uppkomna kostnaden med stöd av lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar enligt samma principer som en person som har sökt sig till vårdinrättningen i fråga direkt för att få vård utan kundrelation i företagshälsovård. Enbart en tidsbokning till exempel är inte sjukvård i enlighet med lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, och därför ersätts inte avgift för sådan av arbetsolycksfalls- och yrkessjukdomsförsäkringen.

Om det är oklart i försäkringsbolaget om huruvida sjukvård som utförts på distans och kostnaden för detta som debiterats av den skadade ska ersättas enligt OlyL, ska försäkringsbolaget begära ett yttrande i ärendet av Efo.